Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Archeologia Powszechna: okres średniowiecza - ćwiczenia , PG_00200204		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2028/2029
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	3	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	5	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Arkadiusz Koperkiewicz	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	0.0	30.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	18.0	50

Cel przedmiotu	Zapoznanie studenta z podstawowymi problemami archeologii wczesnego średniowiecza ogólnoeuropejskiego i polskiego.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_U02] Potrafi dobierać i stosować metody oraz narzędzia właściwe dla pracy archeologa, w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, do rozwiązywania typowych oraz wybranych bardziej złożonych problemów z zakresu archeologii	wie jak wykorzystać narzędzia, oprogramowanie podczas pracy z materiałem, prowadzić analizy z wykorzystaniem tycgnarzędzi	[SU6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[ARCHL3_U07] Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) zarówno na etapie prac terenowych, jak i ich opracowania wyników	umiejętność organizacji pracy zespołowej i koordynacji działań w trakcie opracowania materiałów źródłowych i analizy zabytków,	[SU6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[ARCHL3_U03] Potrafi komunikować się z otoczeniem wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii oraz opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym, w tym materiały popularyzatorskie	umiejętność poprawnego wysłowienia się w jęz. polskim korzystając z zasobów terminologii fachowej i zdolność syntetycznej prezentacji efektów, wyników badań oraz prezentacji zabytków wczesnego sredniowiecza	[SU6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz ujęcia teoretyczne służące wyjaśnianiu zależności między nimi. Posiada uporządkowaną wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	potrafi zsynchronizować elementy kultury materialnej wczesnego średniowiecza z wydarzeniem historycznym lub osadzić na osi czasu	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[ARCHL3_W06] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu najważniejsze teorie, metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa	potrafi zastosować wiedze teoretyczną pozyskaną na wykładach z działaniami praktycznymi	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[ARCHL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy typowe oraz wybrane problemy bardziej złożone z zakresu archeologii, a także opracowywać treści związane z dziedzictwem archeologicznym	Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczką ich analizę i syntezę, rozwiązywać złożone i nietypowe problemy z zakresu archeologii.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Potrafi brać udział w debacie – przestawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii.	[SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści.	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[ARCHL3_K02] Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych	Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[ARCHL3_W03] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii Polski i powszechnej	Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii wczesnego średniowiecza Polski i powszechnej.	[SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[ARCHL3_U06] Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole	Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[ARCHL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii	Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii wczesnego średniowieczna.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

Treści przedmiotu	1. Pojęcie i chronologia wczesnego średniowiecza. 2. Etno- i topogeneza Słowian. Najstarsza faza kultury słowiańskiej. 3. Podziały plemienne wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny. 4. Podstawy bytu: pozyskiwanie i przetwórstwo surowców organicznych. 5. Podstawy bytu: pozyskiwanie i przetwórstwo surowców mineralnych 6. Handel i systemy monetarne. 7. Archeologia osadnictwa. Osady struktury osadnicze i budownictwo. 8. Archeologia osadnictwa. Grody ewolucja sieci grodowej, budownictwo. 9. Pogańskie wierzenia Słowian i ich obrządek pogrzebowy. 10. Chrystianizacja Słowiańszczyzny zachodniej i jej archeologiczne ślady. Początki architekturymonumentalnej na ziemiach polskich. 11. Pierwsze państwa słowiańskie. 12. Zachodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Merowingowie, Frankowie, Niemcy. 13. Północni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Normanowie. 14. Północno-wschodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Bałtowie i ludy ugrofińskie. 15. Południowo-wschodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: Bizancjum, Kaganat Chazarski. 16. Południowo-wschodni sąsiedzi Słowian we wczesnym średniowieczu: ludy koczownicze WielkiegoStepu: Awarzy, Protobułgarzy, Węgrzy, Pieczyngowie, Połowcy.
Wymagania wstępne i dodatkowe	Elementarna wiedza z zakresu historii powszechnej i historii Polski. Elementarna znajomość czytania ze zrozumieniem. Elementarna umiejętność wypowiedzi pisemnej i ustnej.
Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się	

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
test	51.0%	10.0%
aktywność	51.0%	10.0%
kolokwium	51.0%	70.0%
prezentacja z tekstem	51.0%	10.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Buko A., Archeologia Polski wczesnośredniowiecznej, Warszawa 2005. Dulinicz M., Kształtowanie się Słowiańszczyzny Północno-Zachodniej, Warszawa 2001. Gieysztor A., Mitologia Słowian, wyd. 2, Warszawa 2007. Hensel W., Słowiańszczyzna wczesnośredniowieczna. Zarys kultury materialnej, Warszawa 1987. Historia kultury materialnej Polski w zarysie, red. W. Hensel, J. Pazdur, t. I, od VII do XII wieku, Wrocław-Warszawa 1978. Labuda G., Słowiańszczyzna starożytna i wczesnośredniowieczna, Poznań 2003. Parczewski M., Najstarsza faza kultury wczesnosłowiańskiej w Polsce, Kraków 1988. Piskorski J. M., Pomorze plemienne. Historia archeologia językoznawstwo, Poznań Szczecin 2002
	Uzupełniająca lista lektur	Kiersnowski R., Wstęp do numizmatyki polskiej wieków średnich, Warszawa 1964. Kurnatowska Z., Słowiańszczyzna południowa, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1977. Leciejewicz L., Normanowie, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1979. Leciejewicz L., Słowianie Zachodni. Z dziejów tworzenia się średniowiecznej Europy, Wrocław- Warszawa-Kraków 1989. Leciejewicz L., Słowiańszczyzna zachodnia, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1976. Leciejewicz L., Nowa postać świata. Narodziny średniowiecznej cywilizacji europejskiej, wyd. 2, Wrocław 2007. Okulicz-Kozaryn Ł., Dzieje Prusów, Wrocław 2000. Szymański W., Słowiańszczyzna wschodnia, Wrocław 1973. Świechowski Z., Architektura romańska w Polsce, Warszawa 2000
	Adresy eZasobów	Podstawowe https://www.scribd.com/document/784618326/Andrzej-Buko-Archeologia-Polski-Wczesno%C5%9Bredniowiecznej-2011 - synteza archeologii Polski wczesnośredniowiecznej autorstwa prof. A. Buko, 2011 Uzupełniające https://www.wczesnesredniowiecze.pl/czasopisma_artykuly,,2.html - lista artykułów najnowszych badań nt. wczesnego średniowiecze udostępniona przez MPPP w Gnieźnie
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Militaria jako wyznacznik chronologiczny Srebro i władza rola kruszcu w powstaniu wś cywilizacji europejskiej Groby typu Alt Kablich Groby typu AschenPlatz we wczesnym średniowieczu Numizmaty w znaleziskach wczesnośredniowiecznych skarby -osady-cmentarzyska Biżuteria wczesnośredniowieczna jako wyznacznik chronologiczny Giecz Gniezno Ostrów Lednicki. Archeologia państwa Piastów Czy w średniowieczu wierzono w wampiry ? pochowki nietypowe na cmentarzyskach wś Rzemiosło, życie codzienne, pozyskiwanie surowców w świetle badań stanowisk wś Państwo Wielkomorowaskie archeologiczne pamiątki pierwszych państw słowiańskich Archeologia kręgu wysp brytyjskich Koncepcje genezy Słowian Fenomen skandynawskich emporiów handlowych u wybrzeży Bałtyku Miejsca kultu na wś Pomorzu Kultura materialna wczesnośredniowiecznych Prusów	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.